

## **Remissvar - Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96)**

Ert diarienummer: Fi2025/01857

Region Sörmland har erbjudits möjlighet att yttra sig över remissen Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96).

Region Sörmland välkomnar Produktivitetskommissionens arbete, som lämnar ett antal viktiga förslag till hur Sveriges produktivitet kan stärkas och förbättras. Eftersom utredningen är väldigt bred och det pågår ett antal andra utredningar som rapporten pekar på samtidigt men även den pågående SVESAM-utredningen så är också den generella synpunkten att parallella utredningar som överlappar bör färdigställas och beredas och vägas i sin helhet innan färdiga förslag tas fram som påverkar de olika aktörerna i systemet.

Regionen har valt att kategorisera kommentarerna till de olika kapitlen med övergripande synpunkter och specifika synpunkter som täcker både direkta synpunkter på förslagen men ger även inspel där Region Sörmland anser att förslagen skulle kunna kompletteras ytterligare eller understryka bifallen av förslagen.

### **Kapitel 3: Teknisk utveckling, forskning och innovation**

#### Övergripande synpunkter

Region Sörmland delar uppfattningen om att innovation och teknisk utveckling är centrala för långsiktig produktivitet samt att Sverige har goda förutsättningar inom området.

#### Specifika synpunkter

Genomförandet av nationella reformer är i hög grad beroende av fungerande regionala innovationssystem som, särskilt för små och medelstora företag, kan koppla samman akademi, näringsliv och offentliga aktörer. Utformningen av reformerna behöver därför ta hänsyn till regionala näringslivsstrukturer och möjliggöra långsiktig kapacitetssuppleering i hela landet.

Ett område som regionen vill betona vikten av en starkare koppling mellan akademi och näringsliv, särskilt att inkludera även små- och medelstora företag och kontakter mellan studenter och företag.

Regionen anser även att det är vitalt att kunskap och innovationer bättre kan tas tillvara, kommersialiseras och spridas i hela samhället genom ökad rörlighet av kompetens samt genom att främja, förenkla och förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och därmed för kommersialisering av forskning och nya idéer. Regionen vill även poängtera att det är av vikt att stärka möjligheterna att attrahera internationell kompetens.

Region Sörmland vill även betona vikten av förslaget att öka rörligheten mellan akademi och näringsliv.

Region Sörmland finner idén om att på försök etablera mindre forskningsinstitut som komplement till de existerande akademiska institutionerna intressant. Det skulle kunna bidra till ökat utbyte och samverkan samt en mer behovsdriven forskning. Regionen vill dock betona betydelsen av att det finns universitet och forskningsmiljöer i hela landet, då geografisk närhet är viktig för att kompetens, forskningsresultat och innovationer sprungna ur akademien ska komma hela Sverige till del.

Även en väl fungerande samverkan mellan akademi, näringsliv och omgivande samhälle är avgörande för att öka innovationsgraden, trygga kompetensförsörjningen och öka den samlade kunskapen och förmågan att hantera förändring och omställning samt olika samhällsutmaningar. Den kapaciteten behövs i hela landet, inte bara i de mest resurstäta delarna av landet.

### **3.5.2 Tydligare rollfördelning och starkare drivkrafter för lärosäten**

En tydligare ansvarsfördelning och starkare incitament för lärosäten är avgörande. Regionen anser att universitetens och högskolornas aktiva deltagande i regionala innovationssystem är en nyckelfaktor för att forskning och utbildning ska kunna bidra till ökad konkurrenskraft och omställning i industriella regioner. Därför bör samverkan ges en framträdande roll i styrning och uppföljning.

### **3.5.4 Starkare koppling mellan akademi och näringsliv**

Regionen Sörmland vill betona att regionala innovationsmiljöer, kluster och samverkansplattformar spelar en avgörande roll för att akademisk kunskap ska omsättas i praktisk nytta för näringslivet, särskilt för små och medelstora företag. För att samverkan ska få verklig effekt krävs att nationella satsningar harmoniseras med regionala prioriteringar och befintliga strukturer. Region Sörmland instämmer i utredningens slutsats att

företagsfrämjande system behöver bli mer sammanhållet och effektivt. Regionen framhåller särskilt att regional samordning är en grundläggande förutsättning för att insatserna ska vara relevanta, tillgängliga och anpassade till näringslivets behov. Ett förbättrat system bör bygga vidare på regionernas samordnande funktion och befintliga strukturer, snarare än att ersätta dem med nya nationella lösningar.

Region Sörmland delar uppfattningen att Innovation och teknisk utveckling är avgörande för långsiktig produktivitet.

## **Kapitel 4: Digitalisering och AI**

### Övergripande synpunkter

Region Sörmland delar kommissionens åsikt om att digitalisering och AI driver en omfattande strukturomvandling som kräver underlättande av användning av ny teknik och innovation. Här finns behov i både offentlig sektor och hos näringslivet, särskilt hos små och medelstora företag.

### Specifika synpunkter

#### **4.4.4 Förbättra den digitala infrastrukturen i offentlig sektor**

Region Sörmland delar också kommissionens förslag om att stärka digital infrastruktur i offentlig sektor. En viktig del för att klara morgondagens behov. Men förslaget behöver ses i ett större perspektiv för vi behöver stärka digital infrastruktur, både gällande fiber och mobil uppkoppling, för hela samhället då det är en viktig del för digitalisering av samhället och offentlig sektor, vilket regeringens digitaliseringsstrategi pekar på.

Regional Sörmland saknar i betänkandet ett tydligt fokus på digital kompetensutveckling för breda yrkesgrupper, vilket är avgörande för hela Sveriges omställning.

## **Kapitel 5: Arbetsmarknad och kompetensförsörjning**

### Övergripande synpunkter

Region Sörmland välkomnar Produktivitetskommissionens förslag kopplat till kompetensförsörjning, utbildning och arbetsmarknad. Regionen betonar vikten av att förslagen genomförs med regional förankring och efter regionala förutsättningar samt i nära dialog med aktörer inom utbildning, arbetsmarknad och näringsliv. Det vi på regionen ser saknas är folkbildningens roll i utbildningssystemet och att inte finns några förslag som är riktade till att stärka betydelsen av folkhögskolorna för de grupper som står längst från arbetsmarknaden. För regionen är detta en viktig nyckel som ger ytterligare förutsättningar att komma vidare i eller ökar chansen att närma sig arbetsmarknaden. Genom folkhögskolorna ges en annan

möjlighet för utveckling och för att komma vidare till nästa steg.  
Folkhögskolorna bidrar dessutom till demokrati, mångfald och kultur.

#### Specifika synpunkter

Produktivitetskommissionens förslag saknar tydlig koppling till regionala kompetensplattformar för en samverkan mellan utbildning och arbetsmarknad. Effektiv kompetensförsörjning kräver nära samarbete mellan region, kommuner, utbildningsanordnare, näringsliv och arbetsmarknad.

Kommissionens förslag betonar högkvalificerad arbetskraftsinvandring, men strategier för att behålla arbetskraften behöver också tas fram. Det är viktigt att se till hela familjens behov vid en rekrytering. Förslag för arbetskraftsinvandring till icke högkvalificerade tjänster bör också arbetas fram för att möta branscher med akut kompetensbrist.

För att effektivare nyttja samspelet mellan arbetsmarknadsutbildningar och yrkesutbildningar på Komvux skulle dimensioneringslagen behöva justeras med krav på samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Komvux. Förutsättningar för Arbetsförmedlingen att upphandla yrkesutbildningsplatser av Komvux bör möjliggöras och användas i ett första steg, innan en arbetsmarknadsutbildning upphandlas

Incitament hos långtidsarbetslösa till reguljära studier genom att möjliggöra bibehållet aktivitetsstöd eller försörjningsstöd under en prova-på period bör utredas. Det är en motivator som gett mycket goda resultat i de projekt där det har testats.

En central styrning av dimensionering av utbildning avråder Regionen Sörmland starkt ifrån. Det finns inga säkra analysverktyg för att ta fram kommande kompetensbehov. Det krävs regional och lokal samverkan mellan bransch, utbildningsaktörer och arbetsgivare för att dimensioneringen av utbildning bygger på faktiska behov. Fokus bör, i stället för central styrning, ligga på lokala och regionala behovsanalyser och krav på samverkan. På den lokala nivån finns kapaciteten att adressera kompetensutmaningarna och samskapa insatser. Även lösningar för icke högkvalificerade tjänster krävs för branscher med kompetensbrist.

## **Kapitel 6: Kapitalförsörjning**

### Övergripande synpunkter

Region Sörmland delar utredningens bedömning att ett välfungerande finansieringssystem är grundläggande för produktivitet och tillväxt. Kapitalförsörjning är en central fråga särskilt för små och medelstora företag (SMF) som ofta möter utmaningar i tidiga skeden och i samband med expansion.

#### Specifika synpunkter

##### **6.3.1 Vårda den svenska riskkapitalmarknaden**

Region Sörmland vill understryka det offentliga roll som aktör för riskkapital, genom att det ofta ger grundförutsättningar för att även attrahera privat riskkapital men också för att det bidrar till att balansera regionala skillnader.

#### **Kapitel 7: Konkurrens och handel**

##### Övergripande synpunkter

Region Sörmland delar uppfattningen att konkurrens och handel driver effektivisering och innovation, något som är avgörande för produktivitetstillväxt. Särskilt vill regionen lyfta att internationell handel är vital för produktivitet utveckling, specialisering, teknikutveckling, forskning, attraktivitet och utveckling samt kompetensutveckling.

##### Specifika synpunkter

Både export och import extremt viktiga för välfärd och sysselsättning. Sveriges internationella handel mår bäst på en öppen, fri, och regelbaserad marknad. Givet omvärldens rörelse mot handelshinder och protektionism är det därför av största vikt att Sverige fortsätter förespråka öppenhet och frihandel, motverkar protektionistisk industripolitik.

Andra åtgärder som är extremt viktiga är att påskynda borttagandet av hinder på EU:s inre marknad, ökad takt i att rulla ut nya frihandelsavtal med länder utanför EU.

Region Sörmland vill även, givet utvecklingen i omvärlden och internationell handels stora vikt i ekonomin, påpeka vikten av att handelsfrämjande och företagsstödande organisationer som exempelvis Business Sweden och Exportkreditnämnden kan utföra sina uppdrag på bästa sätt i hela landet för att stötta olika typer av företag att påbörja eller vidareutveckla sin internationella handel.

#### **Kapitel 8: Klimat- och industripolitik**

##### Övergripande synpunkter

Region Sörmland delar utredningens bedömning att klimatpolitiken behöver vara långsiktigt hållbar, samhällsekonomiskt effektiv och utformad med tydliga och förutsägbara styrsignaler.

#### Specifika synpunkter

##### **8.3.1 Statens roll och vikten av goda ramvillkor**

Region Sörmland delar behovet en långsiktig inriktning med tydliga målsättningar för en hållbar klimat- och energiomställning samt stabilt regelverk för klimatinvesteringar. Detta för att det ska vara tydligt för näringsliv, kommuner och regioner vilka förutsättningar som gäller och kan utgå från detta i planering av respektive verksamhet.

##### **8.3.7 Riktade industripolitiska stöd bör undvikas**

Region Sörmland delar utredningens problemformulering kring riktade industripolitiska stöd. Däremot anser Regionen att det i vissa fall kan finnas behov av tidsbegränsade och väl avgränsade insatser för strategiska investeringar, exempelvis kopplade till energiomställning och regional konkurrenskraft, när detta är samhällsekonomiskt motiverat.

#### **Kapitel 9: Energiförsörjning**

##### Övergripande synpunkter

Region Sörmland delar behovet av att tillgång till billig och fossilfri energi är avgörande för produktivitet, attraktivitet och samhällets omställning.

##### Specifika synpunkter

Region Sörmland vill även lägga till vikten av energieffektivisering, en ökad energiproduktion och investeringar i en resilient distributionsinfrastruktur.

Vidare vill Regionen lyfta att tillgång till energi är nödvändigt för omställning och expansion av existerande verksamheter samt för nya etableringar. Det vill säga att det är viktigt för regional attraktivitet, tillväxt, konkurrenskraft och arbetstillfällen i hela näringslivet.

##### **9.4.1 Energipolitiken bör vara långsiktig**

Utredningen pekar på behovet av en långsiktig och bred förankrad energipolitik, vilket Region Sörmland delar, för att skapa tydliga förutsättningar för en hållbar utveckling.

#### **Kapitel 11: Kriminalitet och tillit**

##### Övergripande synpunkter

Region Sörmland vill understryka vikten av att arbeta offensivt mot näringslivsrelaterad kriminalitet och dess skador på och kostnader i form av snedvriden konkurrens och förlorade arbetstillfällen och skatteintäkter.

## **Kapitel 14: Administration i offentlig sektor**

### Specifika synpunkter

#### **14.3.4. Begränsa alltför omfattande organisatorisk samverkan**

Region Sörmland vill här påpeka att det är av vikt att avvakta med en del förslag med hänvisning till SVESAM-utredningens kommande betänkande.

## **Kapitel 17: Hälso- och sjukvård**

### **17.3.1 Stärkt primärvård med tillräcklig resurstilldelning**

Region Sörmland tillstyrker förslaget. Regionen delar bedömningen att primärvården bör vara basen i hälso- och sjukvårdssystemet och att resursfördelningen bättre behöver spegla detta. Nationellt jämförbara mått för uppföljning bedöms underlätta styrning och bidra till ökad transparens i omställningsarbetet. Beaktande den medicinska utvecklingen med bland annat nya möjligheter för diagnostik och behandling förväntas dock kostnaden för den specialiserade vården öka parallellt vilket kommer begränsa möjligheter till att omfördela kostnader mellan specialistvård och primärvård.

### **17.3.2 Kravet på regionerna att tillämpa LOV tas bort**

Region Sörmland tillstyrker förslaget. Ett avskaffat obligatorium ger regionerna bättre förutsättningar att välja styr- och driftsformer som stödjer behovsstyrd vård och långsiktig kompetensförsörjning utifrån lokala förutsättningar.

### **17.3.3 Ersättningssystem och beskrivningssystem**

Region Sörmland tillstyrker förslagen. Regionen delar uppfattningen att nuvarande ersättnings- och beskrivningssystem i vissa avseenden motverkar omställningen till en stärkt primärvård. Nationellt stöd och ökad enhetlighet bedöms vara viktiga för att minska oönskade incitament och underlätta ett mer effektivt resursutnyttjande.

### **17.3.4 Remisskrav för akutvård på sjukhus**

Region Sörmland tillstyrker inte förslaget. Även om Regionen delar bedömningen att primärvården bör ha huvudansvar för brådskande hälso- och sjukvård som inte kräver vård på akutsjukhus så är nuvarande primärvård i nuläget inte dimensionerad för att hantera införande av ett remissförfarande för alla akuta besök på sjukhus. Förslaget bör inte införas innan en förändring av dimensionering av primärvården har genomförts.

### **17.3.5 Strategiskt ansvar för kompetensförsörjning och vårdinfrastruktur**

Region Sörmland tillstyrker förslaget. Ett tydligare statligt ansvar bedöms kunna bidra till bättre nationell samordning, minskad sårbarhet och mer långsiktig planering. Det är dock viktigt att regionerna olika förutsättningar för kompetensförsörjning beaktas.

#### **17.3.6 Skyldigheten att ersätta digital utomlänsvård enligt utomlänstaxan tas bort**

Region Sörmland tillstyrker förslaget. Regionen bedömer att nuvarande ersättningsmodell skapar oönskade incitament och försvårar kostnadskontroll. Digital vård bör i stället integreras i den ordinarie vården och styras i linje med behovsprincipen.

#### **17.3.7 Bättre kontroll över den utförda hälso- och sjukvården**

Region Sörmland tillstyrker förslaget. Regionen bedömer att dagens system begränsar möjligheterna till styrning, uppföljning och kontroll. Ett avskaffande kan bidra till ökad likvärdighet och ökade möjligheter till kontroll.

#### **17.3.8 Finansiering av förskrivningsläkemedel**

Region Sörmland tillstyrker förslaget. Regionen bedömer att en fortsatt särredovisning av läkemedelsförmåner bidrar till ökad transparens och minskar risken för undanträngning av andra prioriterade vårdinsatser.

#### **17.3.9 Hälso- och sjukvårdens digitalisering**

Region Sörmland tillstyrker förslagen. Regionen bedömer att nationell samordning är viktig för interoperabilitet och effektiv användning av resurser. Digitala lösningar behöver samtidigt införas på ett sätt som minskar den administrativa belastningen för vårdpersonalen.

#### **17.3.10 Vikten av prevention**

Region Sörmland tillstyrker förslaget. Regionen bedömer att ett stärkt förebyggande arbete är viktigt för långsiktig hållbarhet i hälso- och sjukvården och för att minska framtida vårdbehov.

#### **17.3.11 Fasa ut lågvärdevård**

Region Sörmland tillstyrker förslaget. Regionen bedömer att en systematisk utfasning av lågvärdevård är nödvändig för att frigöra resurser till insatser med högre patientnytta och för att stärka vårdens kvalitet och effektivitet.

Handläggare

Katarina Bergkvist  
Näringsliv och arbetsmarknad

Datum

2025-10-22

Dokumentnummer

RS-LED25-2108-2

REGION SÖRMLAND

Christoffer Öqvist (M)  
Regionstyrelsens ordförande

Magnus Johansson  
Regiondirektör